

Sygn. I C 28/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Maria Cichoń
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 1 września 2015 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w C.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda R. K. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginale właściwy podpis

I C 28/15

UZASADNIENIE

Powód R. K. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w C. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niezgodne z prawem działanie funkcjonariuszy więziennych, a polegające na nieudzieleniu mu przepustki losowej w celu załatwienia swoich spraw związanych z zajmowanym przez niego mieszkaniem. W konsekwencji – podniósł powód – doprowadziło to do kilkutyśięcznego zadłużenia lokalu i utraty przez niego prawa do mieszkania. Przyznane zadośćuczynienie powód zamierza przeznaczyć na spłatę zadłużenia za mieszkanie, do powstania którego – jak twierdzi powód – w całości przyczynił się Zakład Karny w C.. Spłata zadłużenia mieszkania pozwoli mu otrzymać to mieszkanie.

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, iż funkcjonariusze służby więziennej działali wobec powoda w ramach swoich uprawnień ustawowych i ich działaniu nie można w żaden sposób przypisać niezgodności z prawem, a więc ich działanie nie nosiło cech bezprawności, a nadto zachowanie ich nie naruszyło żadnego dobra osobistego powoda.

Wobec braku bezprawności działań pozwanego bezprzedmiotowe stają się rozważania co do wysokości żądanej przez powoda kwoty tytułem zadośćuczynienia, żądanie powoda bowiem co do samej zasady jest bezzasadne.

Sąd ustalił:

Powód R. K., będąc osadzonym w Zakładzie Karnym w C. w dniu 31 grudnia 2012 r. zwrócił się do Sądu Okręgowego w Słupsku (...) o udzielenie przepustki losowej na załatwienie wszelkich formalności urzędowych dotyczących podpisania umowy najmu jako główny najemca lokalu przy ul. (...) w C. po śmierci matki – E. K..

Sąd przekazał powyższy wniosek zgodnie z właściwością do rozpoznania Dyrektorowi Zakładu Karnego w C..

Decyzją z dnia 23 stycznia 2013 r. wniosek powoda został rozpatrzony odmownie.

dowód: wniosek powoda z dnia 31 grudnia 2012 r. – k. 39 akt oraz decyzja Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 23 stycznia 2013 r. – k. 40 akt.

Od powyższej decyzji powód odwołał się do Sądu Okręgowego w Słupsku.

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2013 r. wydanym w sprawie III K. (...) Sąd Okręgowy w Słupsku utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

Postanowienie jest prawomocne.

dowód: zażalenie powoda z dnia 23 stycznia 2013 r. oraz postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 11 kwietnia 2013 r., sygn. akt (...) (...) – dokumenty złożone w aktach (...).

W dniu 7 maja 2013 r. powód ponownie złożył wniosek o udzielenie zezwolenia w trybie art. 141a § 1 kk w celu zabrania z mieszkania rzeczy osobistych. W dniu 15 maja 2013 r. wniosek ten został rozpatrzony negatywnie.

dowód: wniosek powoda z dnia 7 maja 2013 r. i decyzja Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 15 maja 2013 r. – k. 43 i 44 akt.

W dniu 22 maja 2013 r. Dyrekcja Zakładu Karnego w C. wystosowała pismo do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w C. w sprawie zabezpieczenia prywatnych rzeczy powoda.

dowód: pismo Zakładu Karnego w C. z dnia 22 maja 2013 r. – k. 45 akt.

W dniu 15 września 2014 r. powód wystosował do Sądu Okręgowego w Słupsku (...) kolejny wniosek w trybie art. 141a § 2 kk w o zezwolenie na opuszczenie jednostki penitencjarnej na okres 5 dni w celu zabezpieczenia mienia osobistego, które na skutek decyzji administracyjnej zostało bez opieki. Wniosek ten został przekazany do załatwienia do Zakładu Karnego w C.. Decyzją z dnia 30 września 2014 r. wniosek powoda został załatwiony odmownie.

dowód: wniosek powoda z dnia 15 września 2014 r. – k. 45; pismo Sądu Okręgowego w Słupsku (...) z dnia 17 września 2014 r. – k. 46 oraz decyzja Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 30 września 2014 r. – k. 49 akt.

Od powyższej decyzji powód odwołał się do Sądu Okręgowego w Słupsku (...). Postanowieniem z dnia 18 listopada 2014 r. wydanym w sprawie III K. (...)sk Sąd Okręgowy w Słupsku utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

dowód: zażalenie powoda z 2 października 2014 r. oraz postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 18 listopada 2014 r., sygn. akt III (...) – dokumenty złożone w aktach sprawy III K. (...)sk.

Sąd zważył:

Powództwo należało oddalić jako bezzasadne.

Powód w niniejszej sprawie domaga się zadośćuczynienia za bezprawne – w jego ocenie – działania funkcjonariuszy służby więziennej Zakładu Karnego w C., co w konsekwencji doprowadziło – jak twierdzi powód – do utraty przez niego prawa do mieszkania i naraziło go na wzrost zadłużenia za mieszkanie. Powód zatem wywodzi swoje roszczenie z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci pozbawienia go prawa do mieszkania w związku z uniemożliwieniem mu przez Zakład Karny w C. załatwienia osobiście spraw związanych z mieszkaniem na skutek odmowy udzielenia mu przez Dyrektora pozwanego Zakładu Karnego zezwolenia na opuszczenie Zakładu Karnego w celu załatwienia spraw związanych z mieszkaniem.

Zgodnie z treścią art. 24 § 1 kc ochrona dóbr osobistych, w tym prawo do żądania zadośćuczynienia w razie naruszenia dóbr osobistych przysługuje osobie, której dobro osobiste zostało zagrożone, chyba że naruszenie to nie jest bezprawne. W doktrynie i judykaturze za bezprawne uważa się działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających je oraz, że do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych zalicza się działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu (tak orz. SN z 19 października 1989 r., II CR 419/89; OSP 11-12/90, poz. 377). Oczywiście należy mieć na uwadze, że w/w przepis statuuje zasadę domniemania bezprawności i że to na pozwanym ciąży udowodnienie, że owa bezprawność nie zachodzi. W toku niniejszego procesu pozwany powoływał się właśnie na brak bezprawności w swoim działaniu, podnosząc, iż decyzje Dyrektora Zakładu Karnego w C. zostały podjęte w ramach obowiązującego porządku prawnego, tj. na podstawie art. 141a kkw.

Powód został pouczone o prawie zaskarżenia decyzji Dyrektora Zakładu Karnego w trybie art. 7 § 1 kkw. Powód skorzystał dwukrotnie z prawa zaskarżenia wydanych decyzji. W obu tych przypadkach Sąd Penitencjarny utrzymał w mocy zaskarżone przez powoda decyzje Dyrektora Zakładu Karnego. Na postanowienie Sądu Penitencjarnego – zgodnie z art. 7 § 5 kkw – zażalenie nie przysługuje. Oznacza to, że oba postanowienia wydane przez Sąd Okręgowy w Słupsku (...) w sprawach III K. (...)i III K. (...)sk są prawomocne.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sąd w postępowaniu cywilnym nie ma uprawnień do dokonywania oceny legalności, tj. zgodności z prawem i prawidłowości wykonywania kary pozbawienia wolności, albowiem uprawnienia te są zastrzeżone do wyłącznej kognicji Sędziego penitencjarnego lub Sądu Penitencjarnego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2012 r., sygn. akt IV CSK 276/11, stwierdził: „Sąd cywilny w procesie o naruszenie dóbr osobistych skazanego nie jest władny ocenić, czy funkcjonariusz służby więziennej, odmawiając skazanemu określonego uprawnienia działał zgodnie z prawem czy bezprawnie, jak również, czy zastosowanie wobec skazanego kary dyscyplinarnej było uzasadnione i zgodne z prawem czy bezprawne. Do oceny tej uprawniony jest jedynie Sędzia penitencjarny lub Sąd Penitencjarny w sytuacji odwołania się skazanego od takich decyzji lub podjęcia działania z urzędu.

Dopuszczenie badania kwestii przez Sąd Cywilny w sprawie o naruszenie dóbr osobistych skazanego oznaczałoby nie tylko dopuszczenie dwutorowości postępowania sądowego w zakresie nadzoru nad wykonywaniem kary pozbawienia wolności, lecz pozbawiłoby w konsekwencji do faktycznego pozbawienia znaczenie przyjętego przez ustawodawcę trybu postępowania i oddziaływania Sędziego Sądu Penitencjarnego na skazanego w Zakładzie Karnym”.

Przenosząc te rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż Sąd w niniejszym postępowaniu nie jest uprawniony do badania zasadności, zgodności z prawem decyzji podjętych przez Dyrektora Zakładu Karnego i Sądu Penitencjarnego, odmawiających powodowi udzielenia przepustki z przyczyn losowych w trybie określonym w art. 141a kkw, bowiem niniejszy Sąd wiąże prawomocne orzeczenia wydane w toku postępowania przed Sądem Penitencjarnym, według zasad określonych w kodeksie karnym wykonawczym.

Postępowanie w sprawie o ochronę dóbr osobistych – a taki charakter ma niniejsza sprawa – nie może być wykorzystywane do weryfikacji orzeczeń sądowych i wyników innych postępowań, a więc przez Sąd Penitencjarny (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 października 1997 r., sygn. akt I ACa 270/97).

Z uwagi na powyżej przedstawioną argumentację należy stwierdzić, iż pozwany wykazał w toku postępowania, że działania funkcjonariuszy służby więziennej pozwanego Zakładu Karnego były podejmowane w ramach obowiązującego porządku prawnego, a tym samym zgodnie z przepisami nie były bezprawne.

W tym stanie rzeczy, wobec skutecznego obalenia przez stronę pozwaną domniemania bezprawności, o którym jest mowa w art. 24 § 1 kc, Sąd odstąpił od badania i ustalania, czy zarzucane pozwanemu przez powoda działania faktycznie naruszyły jego dobra osobiste.

Z uwagi na powyższe Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne co do samej zasady.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc w związku z art. 99 kpc oraz § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...), tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461). Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego jedynie część kwoty należnej pozwanemu z tytułu zastępstwa procesowego, a mianowicie obniżył ją z kwoty 3.600 zł do kwoty 1.000 zł.

W ocenie Sądu trudna sytuacja majątkowa powoda (powód odbywa wieloletnią karę pozbawienia wolności i nie posiada obecnie żadnego majątku), uwzględniając nadto charakter dochodzonego roszczenia, uzasadnia – na zasadzie słuszności – przyznanie powodowi ulgi w ponoszeniu kosztów procesu w postaci częściowego obniżenia wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi powoda.

Na oryginale właściwy podpis